

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

FRISJ
12.
Franco per post. 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIES
15 cents de regel
behalve 85 cents zegel

De godsdienst-woelingen met betrekking tot de grondwets-herziening.

Meermalen en nog zeer onlangs, hebben wij ons beklagd dat een groot gedeelte der protestantsche pers, door predikanten en beethoorden, wordt misbruikt om godsdienst-haat te zaaijen.

Die hatelijke, lasterende, tergende strijd heeft bij de protestantsche bevolking tot duizende een ander gevolg gehad, dan dat er wantrouwen ontstaat is tegen de Katholijken: en nog is dat wantrouwen in verre na niet algemeen gedeeld.

Bij sommige Katholijken heeft het de vrees doen ontstaan dat, bij eene grondwets-herziening, hunne godsdienstregten zouden kunnen worden in de waagschaal gesteld. Deze zijn daarom zeer onrustig.

Het vraagpunt der herziening zal wikkelt zich daardoor niet weinig.

Het heeft vooreerst eenige verwondering gebaad dat geheel de Noord-Brabandsche versameling, op ééne enkele uitzondering, heeft gestemd tegen de paragraaf der grondwets-herziening, opgenomen in het voorgestelde, waarvoor zijne geboorte gesmoord antwoord op de troonrede.

En toen één hunner, na eene redevoering gehouden te hebben, die te regt opzien veroorzaakte omdat zij in strijd was met zijn voorlezen, zijne stem op nieuw motiverende, verklaarde terug te deuzen voor de godsdienst-wrijving, die hij in het land bespeurde; toen nam men daaruit gelegenheid om te beweren, dat de Katholijken van de grondwets-herziening eene godsdienst-kwestie maken.

Men stelde alzoo al de overige leden van Noord-Brabant verantwoordelijk voor de individuele opinie van een hunner.

Intusschen heeft die in de tweede kamer onvoorzigtig geuite opinie bij sommige Katholijken ingang gevonden, en het getal van hen die eene grondwets-herziening vreezen, is van zekere protestantsche zijde voortdurend tegen de Katholijken wordt uitgevaardigd en meerderd dagelijks.

Katholieke Nederlandsche Stemmen
heeft onlangs een artikel in dienzelfden geschreeven. Dat artikel zal niet nalaten het getal der Katholijken te vergrooten, die

voor eene grondwets-herziening terugdeuzen.

Het is een gevolg van het lasterend geschrift tegen de Katholijken.

Wij betreuren het, dat eenige Katholijken hebben gemeend die vrees openlijk te moeten uiten. Het kan niet dan kwade gevolgen hebben. In gelijk wij plegtig geprotesteerd hebben tegen het voorstel der grondwets-herziening, zoo ook protesteren wij er plegtig tegen dat de grondwets-herziening verbonden wordt met eene godsdienst-kwestie.

De herziening der grondwet is een politiek vraagpunt. Het behoort dat te blijven.

Zij, die het op een ander terrein overbrengen geven gelegenheid, om de vraag van den dag, die door zich zelve reeds geschikt is om aller gemoederen in spanning te brengen, nog door godsdienst-passien te verbitteren.

Wij willen daartoe niet medewerken.

Het valt niet te ontkennen dat, bij eene herborwing der staatsfondamenten, ook de beginselen moeten worden gesteld, waarop de vrijheid der eerediensten rust.

Maar hoe minder dezelve nu worden ter sprake gebragt, hoe meer dat er kans zal ziju om dezelve zóó te regelen, als een vrij volk betaamt, dat is: zonder vooringenomenheid.

De herziening is eene levenskwestie, welke de massa der bevolking in beweging zal houden. Als er werkelijk van de Katholijken tegenstand komt uit een beginsel van godsdienst, dan zal daardoor onvermijdelijk de wrijving tusschen protestanten en Katholijken vermeederen. Het zal gelegenheid geven tot menigvuldig en verbitterend geschrift. En zeker zullen de protestantsche beethoorden niet nalaten daarvan gebruik te maken om hunne geloofsgenooten op te winden, tot dat deze bij reactie van de herziening ook eene godsdienst-kwestie maken.

Wie zal de gevolgen kunnen berekenen van eene dusdanige tweespalt?

Zal de herziening der grondwet daardoor vertraagd worden?

Zal daardoor de rust des lands verbeterd en verzekerd, zullen de beginselen van vrijheid daardoor gezegd worden?

Zal de natie niet in twee kampen verdeeld worden, strijdende uit een beginsel van godsdienst, met al de veerkracht en de drift, die godsdienst-twisten kenmerken.

Wie kan zich daarvan eene goede uitkomst beloven?

Zij, dat gedeelte der protestantsche pers, welke zich de schandelijke taak heeft ongelegd om de Katholijken te lasteren en de protestanten te verbitteren, zij heeft zich schuldig gemaakt aan verraad van het vaderland. Hare verfoeilijke pogingen verdienen de verachting van allen, die eergevoel en vaderlandsliefde bezitten.

Wat de Katholijken aangaat, die ter oorzake der protestantsche woelingen de herziening der grondwet verbinden met godsdienst-geschillen, zij hebben in eenen opzich zelve loffelijken, maar onberaden ijver eene onvoorzigtigheid begaan, waartegen wij ons verzetten, omdat zij vol gevaren is.

De tijden, die Nederland te gemoet gaat, ziju moeijelijk.

Men kan niet te voorzigtig ziju in het behandelen der vraagpunten van den dag, om de moeijeligheden niet te vermeederen met de eene door de andere te vergrooten.

Het is daarom, dat wij gemeend hebben onze opinie openlijk te moeten uiten.

Ons stilzwijgen zou door kwaadwilligen als eene goedkeuring worden opgeleekend, van hetgene wij niet beamen.

Wij protesteren daartegen en wij hopen dat men ook van deze protestatie akte zal nemen.

TURKIJE.

Uit Konstantinopel wordt onder dagteekening 31 december geschreven:

Eergisteren onstond er een geweldige twist in de Perastraat bij de zogenaamde Quatre Strad. De soldaten van den aldaar geplaatsten wachtpost maakten zich gereed de twistenden in hechtenis te nemen, toen een dierzelve de wijk nam in een tegenover de wachtpost staand hotel, hetwelk den Franschen zaakgelastigde, den heer de Bouteval, hewoond wordt. De wachthebbende en zijne manschappen snelden den vlugteling ter stond achterna. Alle beden, voorstellingen, ja tegenkantingen van den Franschen schiedwachter waren vruchteloos; zij haanden zich met geweld eenen weg tot in de voorzaal, en maakten zich meester van den vlugteling. De heer de Bouteval door dit bedrijf ten hoogste meronwaardigd, zond oogenblikkelijk den eersten tolk van het geselschap, den heer Cor, naar Riza Pascha, om klachten in te brengen tegen de onverschuldigde schending van het wachter volken de onverschuldigde strafoplossing voor den schuldigen te erlangen. Er waren na dit aanzock slechts veenige

uren verlopen, van de offendi Safwet, eerste tolk van de Porte, bij den heer de Buteval verscheen, ten einde het gedrag van de wacht wel niet te versterken, maar met hare grove onwetendheid te berispen. Er bestaat voligt geen gevaar, maar het burch van de zij der Turken is snerwend, wat al het bouwen vermeld; desniettemin heeft de naauwgezetheid en de snelheid waarmede de geneeving heeft plaats gehad, algemeen een gunstigen indruk te weeg gebracht.

— Volgens berichten uit Mesopotamie zou Mousoul aan den Tigris, door eene sterke bende Arabieren herhaaldelijk zijn bedreigd. In Diarbekir hadden zekere krijgsvolken van Kurden vereenigd, om hunne gewone rooftogten in de vlakke te doen. De Arabieren hebben, na eene vruchteloze verkenning, hunne oogmerken op de stad Mousoul opgegeven, en zijn terstond afgetrokken, terwijl de pacha Kiamil twee sterke afdeelingen van de onder zijn bevel staande troepen tegen de roofzuchtige Kurden heeft afgezonden, zoodat de Porte zich niet meer verontrust over de gevolgen der gemelde bewegingen.

— Te Friest heeft men nadere berichten omtrent de zeeschade, gedurende de eerste helft der vorige maand in de Zwarte zee en de zee van Azof door stormen aangerigt. Het getal der schepen van onderscheidene natiën, welke geheel vergaan of onbruikbaar geworden zijn, bedroeg minstens zeven en vijftig.

RUSLAND.

Het dagblad van Sibirie verzekert dat keizer Nikolaas voornemens is om in persoon deel te nemen aan den aanstaanden veldtocht tegen de Cirkassiers.

— Een Duitsch dagblad beweert dat de Kaukasische oorlog reeds een half miljoen menschen aan Rusland gekost heeft: die opgaaf is meer dan waarschijnlijk overdreven; doch buiten twijfel is het, dat het Russisch leger jaarlijks ten minste twintig duizend soldaten aan dien moorddadigen worstelstrijd ten offer brengt. Onderscheidene generaals hebben in die onophoudelijke schermutselingen hunne reputatie verloren; en toch bevonden er zich onder hen mannen van groote verdienste. Zoo heeft men bij voorbeeld de generaal Sass, een der ervarenste legerhoofden van Europa. Welnu, in weerwil van het talent, hetwelk hij in den Kaukasus heeft aan den dag gelegd, is hij ten slotte in ongenade gevallen. Een aantal generaals, die hem opgevolgd zijn, hebben hetzelfde lot ondergaan. Al de moeite, welke zij zich gegeven hebben, om den wederstand der Cirkassiers te overwinnen, zijn vruchteloos geweest. Niets is in staat geweest den ontmebaren moed der bergbewoners te doen wankelen. Men heeft beproefd hen door eene ontwikkeling van ontzagwekkende strijdkrachten te verpletteren; men is daarin niet geslaagd; men heeft gepoogd hen om te koopen, doch zij hebben het goud dat men hun aanbod geweigerd. Men heeft getracht handelsbetrekkingen met hen aan te knopen; zij woen de voorstellen daartoe onbetrouwbaarlijk van de hand; de oorlog, ziedaar het eenige wat de fiere bergbewoners aannemen; zij voeren dien met de kracht der wanhoop, en volgens de berichten, die men sedert eenigen tijd uit den Kaukasus ontvangen heeft, is er alle reden te vermoeden dat zij die verwoede worsteling nog lang zullen kunnen volhouden. De winter, die in de laatste maanden zoo streng is, begint alreeds nabij te komen. In dit jaargetijde herstellen zij bijna altijd de verhezen, welke zij gedurende den zomer geleden hebben. Is hun eenig voordeel geworden, zij vernemen het onder bevestiging van eenen kloude nachten, welke dikwijls zoodanig zijn dat de Russische soldaten zijn gedurende het regenvoelig

ongeduldig jaargetijde hebben zij reeds herhaaldelijk die taktiek met goed gevolg aangewend, en alles doet voorspellen dat de troepen van den Czar in de aanstaande lente een groot aantal verliezen hebben van het grondgebied, en twintig in den jongsten veldtocht benaagde plaatsen.

ZWITSERLAND.

De radikalen maken toebereidselen tot eenen nieuwen inval in het kanton Lucern. Men verzekert dat meer dan 3000 man van Argau en Basel-Land gereed zijn om op het eerste sein de wapenen op te nemen. Men voegt er bij dat de dag van het optrekken reeds bepaald is, maar dat alleen de leden van het hoofd-komité daarvan kennis dragen. In het tuighuis van Aran staan de stukken geschut en een aanzienlijke krijgsvorraad gereed. Men zal zich houden alsof men zich daarvan met geweld meester maakte, ten einde van de regering den schijn te nemen dat zij de handen in de zaak gehad heeft. Om de ligtgelooovigen nog meer te misleiden zal het bewind zelfs eenige bataillons onder de wapenen roepen om zich tegen de beweging der vrijwilligers te verzetten, maar indedaad om hun in hunne expeditie te beschermen en hende noodds te ondersteunen. Is dit niet zeer rechtschapen gehandeld? En wat moet men denken van regeringen, die zich tot zulke schandelijke kunstgrepen leenen en dusdanige schaamteloosheid aan den dag leggen? (Rev. polit.)

— Het bestuur van het voorzittend kanton heeft besloten eenen buitengewonen landdag tegen het laatst van februarij bijeen te roepen.

ENGELAND.

De heer O'Connell schijnt plan te hebben zich in het begin der volgende maand naar Rome te begeven. (Sun.)

— De Times zegt dat de gemengde kommissie, welke zal belast worden met het opsporen der middelen om het recht van onderzoek te vervangen, bestaan zal uit dr. Lushington voor Engeland en den hertog de Broglie voor Frankrijk.

Er bestaat echter grond om die bewering van de Times te betwijfelen. Iedereen immers weet dat de hertog de Broglie een verklaard voorstander is van het wederzijdsch recht van onderzoek, en wij gelooven niet dat hij zeer gezind is om zijne overtuiging zoo maar op te offeren. (Rev. polit.)

— Onder den titel van club van 1782 heeft zich te Dublin eene vereniging van republiken gevormd. De heer O'Connell is tot voorzitter dier associatie benoemd, welke doel het is de herroeping der Unie en de verovering der wegevende onafhankelijkheid van Ierland te vergemakkelijken, de kunsten, de letterkunde en de nijverheid aan te moedigen en de vaderlandslievende gevoelens onder al de klassen der maatschappij voortteplanten.

— De Morning Herald en de Standard verzekeren dat de Engelsche en Fransche oppositiën zich hebben gekoaliseerd om de Fransche en Engelsche ministers te doen vallen, en dat de overeenstemming tusschen Thiers en Palmerston even innig is als tusschen de beide regeringen.

FRANKRIJK.

Het adres van antwoord van de kamer der pairs op de troonrede is den 10 dezer door eene talrijke bezending uit die kamer aan den koning overgebracht. Z. M. heeft daarop het volgende antwoord gegeven:

«Mijne heeren de pairs.
«Het is mij hoogst aangenaam in dit adres twee betingingen te vinden van de gevoelens, waaraan de kamer der pairs mij zoo menigmaal zulke sprekende bewijzen heeft gegeven. De schitterende goedkeuring die daarbij gegeven wordt aan den vrede dien wij met zoo veel volharding en met zulk eenen goeden nitslag Lewandeld hebben, zal het gemakkelijik maken dien te blijven ver-

volgen. Door de gunstige schikkingen naar waarheid te beoordeelen, welke aan mijne regering vergund hebben, om die gelukkige overeenstemming met de regering der koningin van Groot-Brittannië te handhaven, die de wereld reeds van vrede en vreden gered heeft, heeft zij nieuwe waarborgen aan de bestendigheid van den algemeenen vrede en aan de trapsgewijze vermeerdering van den voorspoed, dien ons vaderland tegenwoordig geniet.

«Ik dank de Voorzittende, die vergund heeft dat mijne zonen zich de gevoelens waardig betoont hebben, welke gij mij jegens hen komt betuigen. De liefde van Frankrijk jegens mijn gezin, en die is de aangenaamste belooning, die ik voor mijn beoefeningen kan verwerven.»

Zr. Ms. woorden werden met luid gejuich begroet.

— In de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 20 dezer zijn de beraadslagingen aangevangen over het ontwerp-adres.

De heer Gustave de Beaumont, die den 17 dezer in de konferentiezaal had doorgebracht, ten einde zich vóór alle overige leden als spreker te kunnen inschrijven, heeft dus het eerst het woord tegen het adres.

Hij vond de thans aan het onderzoek den kamer onderworpen kwestieën zoo gewichtig, dat wellicht nooit even gewichtige zich aan het oordeel van eenige staatkundige vergadering hebben voorgedaan. Hij zou niet van de hervorming in de verkiezingen, noch van de wetten van september spreken, hij wist dat men dat niet verlangde; maar hij zou over de parlementaire hervorming handelen, over welke de kamer beraadslaagd heeft, welke de kamer heeft willen, nog wil en niet kan erlangen. Hij zeide dat, wanneer eene vergadering niet kon hetgene zij wil, het parlementair bestuur alsdan niet bestaat; want dat eene terugwerkende macht al den invloed uitoefent.

De spreker ging nu nog eenige andere aangelegenheden na; de kamer had een onderzoek doen bevestigd, want de gesteldheid der inrichtingen en den toestand der beroepende klassen; maatregelen waren er echter niet genomen. Men was nu voornemens zich met eene der vruchtbaarste inrichtingen, de spaarkassen, namelijk te beoefenen. Sedert verscheidene jaren hadden Engeland, Nederland en een aantal Duitsche staten zich met eene hervorming in het postwezen bezig gehouden; de kamer verlangt dezen maatregel, heeft dien geëischt, maar heeft niet kunnen bekomen. In de naburige staten zijn bijna overal de spoorwegen voltooid, doch in Frankrijk niet; bovendien liet hij hierop volgen, dat diegene welke in aantog zijn; volgens zoodanige beginselen worden aangelegd, dat zij buiten dienst zullen moeten worden gesteld, wanneer zij voltooid zullen wezen.

Volgens hem zou de gewone loop der zaken in Frankrijk ook hebben de gedeputeerden geen politieken maar een administratieven invloed, welke niet zeer voordeelig voor het land werkt. De redenaar laakte verder de regering om haar gedrag jegens de polytechnische school, en omdat zij vijf gedeputeerden, welke echter verkozen zijn, een vlek had willen aantwijken. Hij noemde als geheim de verantwoordelijkheid van het ministerie, die impopulariteit, zijne nederigheid tegenover den vreemde, zijn verdrag met Marokko, zijn ondergeschikte betrekkingen met Engeland. Eindelijk verklaarde hij zich tegen de Engelsche alliantie, omdat alle eischen van den eenen kant gedaan worden en alles van den anderen voort toegevoerd wordt.

De heer Lindières verving den spreker, en hij konde de verantwoordelijkheid van den vreemde spreken goed en kon zich geheel met die gevoelens vereenigen; ook hij verlangde geene samenwerking van personen, maar van zaken. Echter was

dedicatie van de vandenbergh allard... die sedert vijftien jaren de grootste diensten aan Frankrijk heeft gedaan... Het woord werd vervolgens genomen door den heer Gasparin die de uitwendige staatkunde van het ministerie verdedigde... Nadat nog de heer Marie in eene door aanhoudend gebruis afgebroken redevoering, al de zoon van de heer Thiers het kabinet aangevoerde beschuldigingen van openstaande, werd de zitting tot den volgenden dag verdragd.

De vergadering wordt ten half twee ure geopend. Het woord is aan den heer Peppinot, die zich voor het ontwerp verklaart en in vijf lange lezingen de overwegingen en de redenen verduidelijkt. Eenige uitdrukkingen tot den heer Thiers gericht, riepen den raads-president van 1 maart op de tribune, die onmiddellijk de zaken van Marokko en van Italië tot de voorwerpen zijner beschouwingen en aanpakken maakte. Bij het vertrek van den post was de heer Thiers nog aan het woord.

De Constitutionnel deelt het proces-verhaal mede van het comité ter ontvangst van bijdragen voor den eeredegen der... Thiers; dit proces-verhaal konstateert de weigering van dien officier. De weigering is gegrond op den eered, die aan de officiers is verschuldigd. Het koninklijk gerechtshof heeft op 20 dezer eene vergadering gehouden, om over het gevangenisbesluit van eenzame opsluiting te beraden. Maar is nog tot geen besluit kunnen komen. Het maximum van den tijd zal waarschijnlijk op tien jaren gesteld worden.

De groote giraffe in den Jardin des Plantes te Parijs is onlangs gestorven. Meerdere jaren had in 1827, aan koning Lodovik de eerste geboren. De koning is den 23 dezer naar zijn landgoed in de Ardennes vertrokken. Kluisgeval, de moordenaar van den heer Leuven, de raadsheer van Gheel, is door de jury van assises der provincie Antwerpen, tot de doodstraf veroordeeld. De verdediger van den beschuldigde had zich alle moeite gegeven om zijne misdaad aan verstands-verbijstering te ontlasten.

Den 20 dezer is een gedoelte van den tunnel tusschen Tienen en Leuven ingestort. Gelukkigerwijze heeft daarbij niemand het leven verloren.

Dezer dagen vertoont men op een Marschouwburg van Brussel, Paris la nuit. In het eerst bedrijft het maanschijn wezen. Nu, om een maanschijn te verbeelden, moet men eene maan hebben. En de maan was afwezig, de maan verscheen niet. Het publiek vorderde met aanhoudend geschreeuw de maan. De heer Delacroix (die in proces is met den eigenaar der sterwe schouwburgzaal) kwam toen op het theater om te verklaren dat de werklieden van den heer Meens de maan in den toestel om haar te doen schijnen hadden gehouden en dat eene proces was aan gevangene. Het door tusschenkomst van de justitie de maan weder te krijgen. Men kan gemakkelijk begrijpen van welk gelaach deze aankondiging gevolgd werd.

Naar men vernemen is... dat den 17 febr. 1844... miljoen guldens tegen den in-creet... de derde serie tot goed-

making der kosten van droogmaking van het Haarlemmermeer. Bij het besluit van 20 december, n. 86 wordt vrijstelling van zegelrecht verleend voor de uittreksels en afschriften van de akten van overlijden bedoeld in de artikelen 50, 56 en 58 van het burgerlijk wetboek.

De inkomsten des rijks over het geheel jaar 1844 hebben f. 1,298,608,08 meer opgeleverd dan in 1843.

S H A G E, 21 januarij. Het gerucht verspreidt zich dat de minister van binnenlandsche zaken tot eene andere bestemming geroepen en de heer van der Heim, tegenwoordig gouverneur van Zuid-Holland in deszelfs plaats benoemd, en des door den tegenwoordigen gouverneur van Utrecht, den heer van de Poll, vervangen zal worden.

22 januarij. De heer Rochussen is bereids naar Brussel teruggekeerd. Ofschoon men veel moet weer aan de keuze van dien staatsman tot gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië twijfelt, schijnt de definitieve benoeming tot hiertoe echter nog geene plaats te hebben gehad.

ROTTERDAM, 22 januarij. Men vernemen dat, onder dagteekening van den 20 december j. door 175 der voornaamste kooplieden en ingezetenen dezer stad, aan den raad van administratie der Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij een adres is gericht, houdende verzoek dat door die maatschappij spoedig maatregelen worden genomen, om in den overlijden aanleg en voltooiing van den ijzeren spoorweg tusschen 's Hage en deze stad te voorzien, ten dat de raad van administratie met overlegging van dat verzoekschrift, den minister van binnenlandsche zaken, bevoegdelyk, doch met aandrang, verzocht heeft, om de voorgenomen voordragt tot wijziging van de bestaande wet op de ontveigening ten algemeenen nutte bij de tweede kamer der staten generaal te bevorderen, teneinde zoo mogelijk de zwarigheden worden opgeheven welke voortvloeien van den maatschappij spoedig te brengen van dit zeer belangrijke middel van gemeenschap in den weg staan.

Mengelwerk.
De hooge raad en het hoog militair gerechtshof.
Or, comment cette uniformité peut elle exister, lorsqu'il y a plusieurs tribunaux jugent en dernier ressort et indépendamment les uns des autres?
Il se formeront partout des jurisprudences différentes et opposées, à l'effet de maintenir un commun qui puisse les régulariser.
MEIJER.

De hooge raad heeft beslist en uitgemaakt, dat de minderjarige milicien niet bevoegd is om, zonder toestemming van ouders of voogden, zich als soldaat te verbinden bij de staande armee. n. 561.

Het hoog militair gerechtshof heeft beslist en uitgemaakt, dat de minderjarige milicien wel bevoegd is om, zonder toestemming van ouders of voogden, zich als soldaat te verbinden bij de staande armee. Weekbl. n. 560.

(Niet ingewoon te behooren, dat tweemaal twee vier is, is het geenszins ons voor nemen het arrest van den hoogen raad te verdedigen, noch de sententie van het hoog militair gerechtshof te bestrijden; en wij willen dit te minder doen, omdat het arrest en sententie houden voor volmaakt juist geweest, wat het de hoogen raad en het hoog militair gerechtshof. Zoo zeker toch als het in ons oog is, dat iedere mogelijke overeenkomst, door den minderjarige op zijn gezag aangegaan, nietig is en van onwaarde, en dat op dien regel neeh in de wet op de natio-

ob men moet al denzelve... als militie, noch in eenige andere speciale wet, eene uitzondering is te vinden; zoo duidlyk als het derhalve is, dat ieder minderjarige tot elk militair dienst-kontrakt, van welken aard ook, noodig heeft de toestemming van ouders of voogden; even zoo zeker en onbetwistbaar is het, naar onze meening, dat het hoog militair gerechtshof wel en te regt heeft verworpen de exceptie van onbevoegdheid van den militairen regter, bij hetzelfde voorgedragen.

Wat toch was het geval? De fuselier Spijker is als nummer-verwisselaar in dienst getreden bij de nationale militie; nog minderjarig zijnde teekent hij een engagement, waarbij hij zich als soldaat bij de staande armee verbindt; en na daarbij facto te zijn overgegaan maakt hij zich schuldig aan desertie of een ander militair misdrijf. Deswege vervolgd, beweert hij op eene onwettige wijze te zijn in dienst getreden, hij maakt daaruit de gevolgtrekking dat hij geen militair is, en dus voor den militairen regter niet kan te regt staan.

Het hof verwerpt die exceptie; en te regt, ofschoon de gronden, waarmede het hof dit doet, dan ook minder juist en aannemelijk mogen zijn.

Het was namelijk daartoe volstrekt niet noodig zekere belangrijke en gewichtige uitzondering aan te nemen op de algemeene beginselen van burgerlijk recht en persoonlijke bevoegdheid, welke den beschermenden regel voor eenen geheelen stand van menschen buiten werking stelt en vernietigt; en welke, hoe veel moeite men zich ook geven moge om die te vinden, in geene wet te bezijn staat; het was daartoe evenmin noodig zijne toevoegt te nemen tot eene uitlegging der wet van 1817, zoo onjuist en onregtvaardig als gezocht en gedrongen. Maar er bestaan voor de sententie andere en betere gronden.

De eerste is deze als nummerverwisselaar, als lid van de nationale militie zijn aan den militairen regter voorgelezen, en heeft hij zich onderworpen aan de militaire wetten en aan het regtgebied van den militairen regter. Die grond wordt dan ook in de sententie vermeld. Maar de tweede, de voornaam, die in de sententie niet voorkomt, is deze: Er bestaat volstrekt niet het minst verband tusschen de wettigheid of nietigheid van het dienstkontrakt en de bevoegdheid van den militairen regter; het één heeft met het ander niets gemeens.

Vooreerst niet, omdat hij, die facto soldaat is, moet nakomen de verplichtingen aan den militairen stand verbonden, gehoorzaamheid schuldig is aan de militaire wet, en justitiabel voor den militairen regter, zoo lang hij facto soldaat is.

Vermeent hij gegronde redenen te hebben om de wettigheid der aangegane verbindtenissen te betwisten, dan staat het hem wel vrij die verbindtenissen langs den wettigen weg te doen vernietigen of buiten werking te doen stellen door den regter, die de gegrondheid zijner grieven zal onderzoeken en daarover beslissen; maar het staat hem niet vrij regter te worden in zijne eigene zaak, en eigenmagtig te verbreken zijne aangegane verbindtenissen, die moeten worden nageleefd zoo lang zij facto bestaan en niet wettig zijn ontbonden.

En ten tweede, het misdrijf, waarvoor Spijker vervolgd wordt, is een militair misdrijf, door hem als militair begaan, en over dat misdrijf is geen ander dan de militaire regter bevoegd te oordeelen.

In het stelsel van het hof, en als men aanneemt dat de bevoegdheid van den militairen regter moet afhangen van de geldigheid van het dienstkontrakt, zal hij, die zich om welke reden ook op eene onwettige wijze bij het leger heeft verbonden, zich strafeloos kunnen schuldig maken aan desertie, aan insubordinatie, en aan ieder militair misdrijf. Want roept gij hem voor den militairen regter,

